

CONSERVATORIUM DANS ANTWERPEN

Choreografen Iris Bouche en Karel Tuytschaever kwamen met hun dansstudenten van het Koninklijk Conservatorium Antwerpen (Artesis Plantijn Hogeschool) naar Destelheide om te repeteren aan de voorstelling 'De Gedekende'. Deze productie maakten de afstuderende dansers voor het ENTER-Festival, samen met scholieren met een fysieke beperking van De Leerexpert Dullingen. Een interview over de specificiteit van inclusiedans en hoe Vlaanderen daarin een grote achterstand heeft ten opzichte van het buitenland.

Dag Karel en Iris. Om te beginnen: wat houdt inclusiedans juist in?

Karel Tuytschaever: "Bij inclusiedans zijn er enkele dansers in de groep die een lichamelijke of een mentale beperking hebben. Met z'n allen probeer je die beperking niet als een hindernis te zien, maar juist als een mogelijkheid om een nieuwe manier van bewegen te ontdekken. Alle bouwstenen van wat dans is liggen opnieuw op tafel en daar probeer je dan een nieuwe puzzel mee te maken. Je komt daardoor steeds tot nieuwe inzichten."

Iris Bouche: "Een persoon met een beperking voelt zich eigenlijk niet *disabled*, het is pas wanneer hij of zij in een bepaalde omgeving terechtkomt dat deze handicap duidelijk wordt, bijvoorbeeld wanneer iemand in een rolstoel een trap op moet. Maar wanneer je in een dansstudio komt, zijn er amper omgevingsobstakels die in de weg staan om te bewegen."

Karel: "Onze studenten dans leren drie jaar lang om gecontroleerde beheersing over hun dansend lichaam te krijgen. Voor hen is de ontmoeting met de jongeren van De Leerexpert Dullingen een stevige oefening. Ze moeten net loslaten wat ze leerden en gaan herkadren. De reguliere codes die zij kennen vanuit improvisatie of compositie werken hier niet meer, waardoor zij evenzeer uitgedaagd worden als de mensen met een beperking zelf. Omdat deze vaak niet zo goed zijn met taal of soms het Engels van onze dansers niet machtig zijn, zit er voor iedereen niets anders op dan te communiceren met hun lichamen."

Iris: "En lichaamstaal zegt erg veel. Een lijf liegt niet. Er is geen *hidden agenda* in dans."

Hoe ga je in zo'n repetitieproces aan de slag?

Karel: "Wij zijn met onze studenten twee keer naar het dagcentrum geweest en de jongeren van De Leerexpert Dullingen kwamen ook twee keer op bezoek in onze school. Zo leerden we elkaars habitat kennen. Hun wereld is er een vol structuur, terwijl er in zo'n gezamenlijk dansproject altijd een grote mate van onvoorspelbaarheid is. Anderzijds pauzeren we ook vaak op vaste tijdstippen, omdat sommigen verzorging nodig hebben of naar de kine moeten. We zijn met z'n allen

ook naar de lichamen van Berlinde De Bruyckere in het SMAK in Gent gaan kijken, ter inspiratie voor 'De Gedekende'. Tijd om te exploreren is alleszins heel belangrijk."

"Op de vloer werkten we eerst rond de gewenning aan elkaar via lichaamsaanraking. In het begin is er langs beide kanten wat koudwatervrees voor de confrontatie met een ander soort lichaam. Eens ze elkaar fysiek vertrouwen, deden we kleine oefeningen rond improvisatie en compositie. Zo maakten we kleine choreografieën die vertrokken vanuit hun 'handtekening', waarbij ze hun naam met hun lichaam in de ruimte schreven. Dat was onze ingang tot creatie."

Jullie voorstelling kaderde binnen een breder congres over inclusiedans, waarop ook buitenlandse organisaties aanwezig waren.

Iris: "Onder de noemer 'Rethinking Bodies' organiseerden we met het Koninklijk Conservatorium Antwerpen een intensieve studieweek samen met andere partnerinstellingen uit het hoger dansonderwijs zoals Fontys uit Tilburg en Duncan Centre Conservatory uit Praag. Dit project kadert binnen een groter Erasmus+ project waarbij

© Jotka Bauwens

onderzoekers, docenten en dansers met verschillende achtergronden elkaar kunnen ontmoeten en inspireren. Hiermee willen we de visie op het lichaam in hedendaagse dans herdefiniëren en danseducatie afstemmen op vernieuwde inzichten. Tijdens deze week waren er workshops, debatten, lezingen en voorstellingen die nauw aansloten bij de programmatie van het ENTER-

festival."

"In het algemeen lopen we in Vlaanderen achter op het buitenland wat betreft inclusiedans. In het Verenigd Koninkrijk bijvoorbeeld staat men al veel verder. Dat komt ook door een verschil in cultuur. Zo zijn in Engeland veel meer gebouwen en wegen aangepast aan mensen met fysieke noden. Er wordt ook meer geïntegreerd gewerkt, terwijl wij mensen met een beperking nogal snel in instellingen plaatsen. In Engeland is er meer community art, zowel met mindervaliden als met senioren, amateurs... Bij ons ontstaan er heel wat kleinschalige initiatieven zoals de sociaal-artistieke organisatie Platform K en de projecten die choreografen Nienke Reehorst bij Theater Stap en Goele Van Dijk van Nat Gras doen, maar het blijft allemaal ontzettend gefragmenteerd."

Is er in de dansopleiding van het Conservatorium structureel aandacht voor inclusiedans?

Iris: "Sinds het academiejaar 2014-2015 hebben wij een module van 10 uur inclusiedans ingebouwd in het derde jaar. Ik vind dat wij als opleiding de verantwoordelijkheid hebben om onze studenten ook dit deel van het dansveld te leren kennen, want er is wel degelijk werk in te vinden. Wij laten hen proeven van inclusiedans en wanneer ze een klik voelen, is het aan hen om dit domein verder te onderzoeken."

Karel: "Jotka Bauwens en Magali Casters zijn dansers die bij ons afstudeerden en nu de specifieke lerarenopleiding voor dans volgen. Zij liepen stage bij 'De Gedekende'. We merken dat studenten die ooit een workshop rond inclusiedans volgden bij ons op school nu zelf terugkeren om projecten te begeleiden met dansers met een beperking. En dat is de toekomst!"

Iris: "Binnen kunstonderwijs ligt er een hele grote focus op vakmanschap, terwijl de vaardigheden die iemand moet behalen niet altijd binnen een op voorhand vastgelegde tijdslimiet gehaald kunnen worden. Er wordt te weinig gefocust op het proces. Binnen inclusiedans draait het net helemaal om het afgelegde proces en probeer je om dansers op hun eigen niveau een aantal stapjes verder te krijgen, want je weet op voorhand al dat je de lat niet voor iedereen even hoog kan leggen. Uiteindelijk draait het ook in inclusiedans rond het meest universele gegeven van kunst, namelijk de creativiteit om te leren omgaan met je beperking."

■ Filip Tielens

